

KLAIPĖDOS BALTIJOS GIMNAZIJOS SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Klaipėdos Baltijos gimnazijos (toliau – gimnazijos) smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašo (toliau – aprašas) parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu; Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu; Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro patvirtintomis Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis ir Rekomendacijomis mokykloms dėl smurto artimoje aplinkoje atpažinimo kriterijų ir veiksmų, kilus įtarimui dėl galimo smurto artimoje aplinkoje.

2. Aprašo paskirtis – užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią bet kokioms smurto apraiškoms ir žalingiems įpročiams aplinką.

3. Aprašas nustato gimnazijos bendruomenės narių veiksmų seką ir jų tarpusavio bendradarbiavimą, įtarus ar pastebėjus smurtą ar patyčias.

4. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

4.1. smurtas – veikimu ar neveikimu asmeniui daromas tyčinis fizinis, psichinis, seksualinis, ekonominis ar kitas poveikis, dėl kurio asmuo patiria fizinę, materialinę ar neturtinę žalą;

4.2. patyčios – psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės kitam asmeniui daromi tyčiniai pasikartojantys veiksmai, kuriais siekiama pažeminti jo reputaciją ar orumą, jį įžeisti, iškaudinti ar kitaip sukelti jam psichologinę ar fizinę žalą;

4.3. patyčios internetinėje erdvėje – patyčios iš kito asmens naudojantis informacinėmis technologijomis ir (ar) informacinės visuomenės informavimo priemonėmis, siekiant įbauginti tą asmenį, pakenkti jo reputacijai ar kitokiu būdu jį pažeminti, neatsižvelgiant į tai, ar patyčių informacija siunčiama asmeniškai, ar paskleidžiama neapibrėžtam gavėjų skaičiui;

4.4. smurtą artimoje aplinkoje patyręs mokinys – mokinys, prieš kurį panaudotas smurtas artimoje aplinkoje, tapęs smurto artimoje aplinkoje liudininku ar gyvenantis aplinkoje, kurioje buvo smurtauta.

4.5. prevencija – priemonės ir būdai, kuriais siekiama užkirsti kelią socialinės rizikos veiksniams atsirasti arba jų įtakai sumažinti, stiprinti apsauginius veiksnius. Prevencija yra nuolatinis, cikliškas (ne baigtinis) procesas, apimantis esamų arba potencialiai galimų problemų identifikavimą, tinkamų priemonių joms spręsti parinkimą ir vykdymą, poveikio į(si)vertinimą ir tolesnių veiksmų planavimą;

4.6. intervencija – gimnazijos direktoriaus, pavaduotojų ugdymui, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų ir kitų gimnazijos darbuotojų koordinuoti veiksmai, nukreipti į smurto ir patyčių stabdymą, taip pat – švietimo pagalbos priemonių visuma.

5. Gimnazijoje draudžiama bet kokia smurto forma, nukreipta:

5.1. mokinių prieš mokinius;

5.2. gimnazijos darbuotojų prieš mokinius;

5.3. mokinių prieš gimnazijos darbuotojus;

5.4. gimnazijos darbuotojų prieš kitus gimnazijos darbuotojus;

5.5. mokinių tėvų (globėjų, rūpintojų) prieš mokinius, mokytojus.

II. SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA, PREVENCIJA GIMNAZIJOJE

6. Pozityvaus gimnazijos mikroklimato kūrimu ir pozityvių vertybių puoselėjimu rūpinasi gimnazijos direktorius, gimnazijos vaiko gerovės komisija, į šį procesą įsitraukia visi gimnazijos bendruomenės nariai, sprendimų ieškoma kartu diskutuojant ir tarantis.

7. Saugios ir palankios mokiniams aplinkos kūrimu rūpinasi gimnazijos vaiko gerovės komisija:

7.1. vadovaudamasi gimnazijos veiklos kokybei įsivertinti ir tobulinti skirtais instrumentais bei kitais pasirinktais būdais (apklausa, stebėjimu, pokalbiais ar kt.), reguliariai renka informaciją apie mokymo(si) aplinkos saugumą, gimnazijos bendruomenės narių tarpusavio santykius ir identifikuoja aktualias problemas;

7.2. numato prevencijos ir intervencijos priemones (taip pat ir prevencinių programų įgyvendinimo), siekiant spręsti identifikuotas problemas, mažinti su jomis susijusius rizikos veiksnius ir didinti apsauginių veiksnių įtaką;

7.3. vertina priemonių veiksmingumą: analizuoja pasiektus rezultatus, sėkmės veiksnius ir trukdžius, numato galimybes tobulinti priemones.

8. Gimnazijos darbuotojai pagal pasiskirstytas atsakomybes įgyvendina numatytas prevencijos ir intervencijos priemones. Priemonių įgyvendinimą koordinuoja gimnazijos direktoriaus paskirtas Vaiko gerovės komisijos pirmininkas.

9. Gimnazijos pedagoginiai darbuotojai pagal poreikį tobulina kvalifikaciją mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymo srityje, taip pat tobulina asmenines socialines ir emocines kompetencijas.

10. Mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas vykdomas integruojant Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programos temas į visus bendrojo ugdymo dalykus, klasių vadovų, psichologo, socialinio pedagogo veiklą, neformalųjį švietimą ir įgyvendinant LIONS QUEST „Raktai į sėkmę“ programą I-II klasėse.

11. Gimnazija, vykdydama veiklas, orientuotas į smurto ir patyčių prevenciją, bendradarbiauja su mokinių tėvais, vietos bendruomene, savivaldybėje esančiomis įstaigomis ar organizacijomis, kitais suinteresuotais asmenimis.

III. SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA GIMNAZIJOJE

12. Visi gimnazijos darbuotojai nedelsiant reaguoja į smurtą ir/ar patyčias nepriklausomai nuo smurto ir patyčių formos, turinio, lyties, amžiaus, socialinio statuso, religinės ar tautinės priklausomybės ar kitų asmens ypatybių.

13. Informacija apie smurto ir/ar patyčių atvejus gali būti pateikta kreipiantis tiesiogiai, telefonu arba parašius pranešimą klasės vadovui/ švietimo pagalbos specialistui/ administracijai per elektroninį dienyną, elektroniniu paštu ar elektroninę pranešimų platformą „Patyčių dėžutė“ adresu patyčiuidezute.baltijosgimnazija.lt.

14. Veiksmų seka kai smurtas ir/ar patyčios pastebimi prieš mokinius (mokinių prieš mokinius, gimnazijos darbuotojų prieš mokinius, mokinių tėvų (globėjų, rūpintojų) prieš mokinius):

14.1. bet kuris gimnazijos bendruomenės narys, įtaręs, pastebėjęs ar gavęs pranešimą apie smurtą ir/ar patyčias – nutraukia ar bando nutraukti bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

14.2. bet kuris gimnazijos darbuotojas primena mokiniui, kuris naudoja smurtą ir/ar tyčiojasi, gimnazijos vidaus tvarkos taisykles;

14.3. jei mokiniui reikia pagalbos, bet kuris gimnazijos bendruomenės narys kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis: mokytojus, klasių vadovus, švietimo pagalbos specialistus, tėvus (globėjus, rūpintojus), administraciją ar kitas institucijas (pvz., policiją, medicininę pagalbą);

14.4. apie smurto ir/ar patyčių atvejus informuojamas socialinis pedagogas (jam nesant – kuruojantis atitinkamą klasių grupę direktoriaus pavaduotojas ugdymui), pildoma Pranešimo apie

smurtą ir/ar patyčias forma (priedas Nr. 1). Formą privalo užpildyti smurto ir/ar patyčių atvejį pastebėjęs asmuo;

14.5. gavęs pranešimą, socialinis pedagogas kartu su klasės vadovu (jam nesant – kuruojančiu atitinkamą klasių grupę direktoriaus pavaduotoju ugdymui) atlieka šiuos veiksmus:

14.5.1. išsiaiškina ir įvertina situaciją, nustato, ar tai smurto ir/ar patyčių atvejį;

14.5.2. socialinis pedagogas atvejį registruoja Smurto ir/ar patyčių atvejų registracijos žurnale (priedas Nr. 2);

14.5.3. išsiaiškina, kokių veiksmų jau buvo imtasi ir numato, kokių veiksmų dar reikia imtis;

14.5.4. apie atvejį informuoja gimnazijos psichologą, aptaria veiksmų planą;

14.5.5. organizuoja ir teikia individualią pagalbą atvejo dalyviams, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

14.5.6. vykdo tolesnę situacijos stebėseną;

14.5.7. esant sudėtingesnei situacijai ir/ar nesibaigus smurto ir/ar patyčių atvejui, informuoja gimnazijos Vaiko gerovės komisijos pirmininką ir gimnazijos direktorių.

15. Gimnazijos direktorius, įvertinęs patyčių ar kito smurtinio elgesio situacijos sudėtingumą ir grėsmę vaiko sveikatai ir gyvybei, apie atvejį nedelsdamas, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną praneša ir prireikus sukauptą informaciją perduoda savivaldybės vaiko teisių apsaugos skyriui ir/ar policijai, savivaldybės administracijos švietimo skyriui.

16. Veiksmų seka kai smurtas ir/ar patyčios pastebimi prieš gimnazijos darbuotojus (mokinių prieš gimnazijos darbuotojus, gimnazijos darbuotojų prieš kitus gimnazijos darbuotojus, mokinių tėvų (globėjų, rūpintojų) prieš mokytojus, darbuotojus):

16.1. bet kuris gimnazijos bendruomenės narys, įtaręs, pastebėjęs ar gavęs pranešimą apie smurtą ir/ar patyčias prieš gimnazijos darbuotoją kreipiasi į gimnazijos direktorių, kuris:

16.2. išsiaiškina ir įvertina situaciją;

16.3. apie atvejį (jeigu dalyvavo mokinys) informuoja gimnazijos socialinį pedagogą ir psichologą, aptaria veiksmų planą;

16.4. jeigu smurtavo ir/ar tyčiojosi nepilnametis, ne vėliau kaip kitą darbo dieną praneša smurtaujančio ir/ar to, kuris tyčiojosi mokinio tėvams (globėjams, rūpintojams) bei savivaldybės vaiko teisių apsaugos skyriui;

16.5. ne vėliau kaip kitą darbo dieną apie įvykusį smurto ir/ar patyčių faktą prieš gimnazijos darbuotoją praneša miesto Pedagoginei psichologinei tarnybai ir rekomenduoja smurtavusiam ir/ar tam, kuris tyčiojosi bei tam, kuris patyrė smurtą ir/ar patyčias asmeniui kreiptis psichologinės pagalbos.

17. Pastebėjus ar gavus pranešimą apie patyčias internetinėje erdvėje:

17.1. bet kuris gimnazijos bendruomenės narys išsaugo vykstančių patyčių įrodymus;

17.2. informuoja socialinį pedagogą ar klasės vadovą (jam nesant – kuruojančią atitinkamą klasių grupę direktoriaus pavaduotoją ugdymui);

17.3. informavęs asmuo užpildo Pranešimo apie smurtą ir/ar patyčias formą (priedas Nr. 1);

17.4. sužinoję apie viešą patyčių ar kitokio smurtinio atvejo internetinėje erdvėje, panaudojus vaizdinę, garso ar rašytinę informaciją, atvejį, pranešti Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai, pateikdami pranešimą interneto svetainėje adresu www.draugiskasinternetas.lt.

18. Kai pastebima, kad nepilnametis mokinys galimai patyrė smurtą artimoje aplinkoje:

18.1. gimnazijos darbuotojas, įtariantis, kad mokinys galimai patyrė smurtą artimoje aplinkoje, nedelsdamas praneša apie tai gimnazijos vadovui arba jo įgaliotam asmeniui;

18.2. gimnazijos darbuotojas, įtariantis, kad mokinys galimai patyrė smurtą artimoje aplinkoje, tačiau dar negalintis užtikrintai to teigti, gali konsultuotis su švietimo pagalbos specialistais (psichologu ar socialiniu pedagogu). Gimnazijos vadovas, jo įgaliotas asmuo ir/ar gimnazijos darbuotojas (asmuo, kuriam mokinys atsiskleidė patiriantis smurtą, arba turintis gerą emocinį ryšį su mokiniu, arba pastebėjęs smurto artimoje aplinkoje požymius), gali inicijuoti pokalbį su mokiniu, galimai patyrusiu smurtą artimoje aplinkoje (priedas Nr. 4);

18.3. gimnazijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo, gavęs pranešimą apie mokinį, galimai patyrusį smurtą artimoje aplinkoje, nedelsdamas praneša apie tai savivaldybės vaiko teisių apsaugos skyriui ir/ar policijai;

18.4. gimnazijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo, pranešęs apie mokinio, galimai patyrusį smurtą artimoje aplinkoje, atvejį savivaldybės vaiko teisių apsaugos skyriui ir/ar policijai, informuoja gimnazijos vaiko gerovės komisijos pirmininką dėl pagalbos mokiniui organizavimo ir/ar teikimo.

19. Gimnazijos psichologas:

19.1. smurtą ir/ar patyčias patyrusiam bei smurtavusiam ir/ar tam, kuris tyčiojosi mokiniui kartu su jį lydinčiais tėvais (globėjais, rūpintojais) ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo pranešimo apie smurto ir/ar patyčių faktą momento suteikia psichologinę pagalbą;

19.2. įvertinęs kiekvieno smurto ir/ar patyčių epizodo aplinkybių visumą ir atsižvelgdamas į Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro nustatytą psichologinės pagalbos teikimo tvarką nustato psichologinės pagalbos trukmę.

20. Vaiko gerovės komisijos pirmininkas, įvertinęs turimą informaciją:

20.1. inicijuoja Vaiko gerovės komisijos posėdį;

20.2. informuoja gimnazijos direktorių apie esamą situaciją ir priimtus sprendimus.

21. Vaiko gerovės komisija:

21.1. numato pagalbos planą (priedas Nr. 3) (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, klase, kt. priemonės (pvz., policijos, medicininės ar švietimo pagalbos), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus);

21.2. esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

21.3. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

22. Su Gimnazijos nustatyta Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašu pasirašytinai supažindinami visi Gimnazijos bendruomenės nariai.

23. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

KLAIPĖDOS BALTIJOS GIMNAZIJA

PRANEŠIMO APIE SMURTĄ IR/AR PATYČIAS FORMA

Pranešimo data

Bendrieji duomenys:

Kas pranešė apie smurtą ir/ar patyčias:	
Kam pranešta apie smurtą ir/ar patyčias:	
Kada įvyko smurtas ir/ar patyčios (data, val.):	
Kur įvyko smurtas ir/ar patyčios:	
Kokia smurto ir/ar patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ Fizinės: mokinio užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.); ☐ Žodinės: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.; ☐ Socialinės: gąsdinantis/bauginantis gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad asmuo yra atstumiamas; ☐ Internetinės: patyčios vykstančios kibernetinėje erdvėje, naudojant telekomunikacinius informacinius ir kt. elektroninius įrenginius, sistemas ir įvairius socialinius tinklus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, asmeninio gyvenimo detalių, nuotraukų, intymaus turinio vaizdų ar žinučių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.). ☐ Kita smurto ar patyčių forma (įrašyti): _____ _____ _____	
Ar jau yra žinomi tokio elgesio atvejai per paskutinius metus:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

<i>Patyrusio/ių smurtą ir/ar patyčias</i> vardas, pavardė, klasė (jei suaugęs asmuo, nurodyti pareigas arba giminystės ryšį):	
<i>Kuris smurtavo ir/ar tyčiojosi</i> vardas, pavardė, klasė (jei suaugęs asmuo, nurodyti pareigas arba giminystės ryšį):	
<i>Stebėjusio/ių patyčias</i> vardas, pavardė, klasė (jei suaugęs asmuo, nurodyti pareigas arba giminystės ryšį):	

Išsamesnė informacija apie įvykį: _____

Pranešusiojo apie patyčias veiksmai šioje patyčių situacijoje: _____

Pranešimą pildžiusiojo parašas _____

Pranešimą priėmusio parašas _____

Veiksmų planas po įvykio (klasės vadovo, socialinio pedagogo, psichologo, VGK ar kt. intervencija) su:

Mokiniu, patyrusiu patyčias:	
Mokiniu/asmeniu, kuris tyčiojosi:	
Stebėtojais:	
Patyčių dalyvių tėvais:	

Rekomendacijos, išvados, rezultatas _____

Veiksmų plano dalyviai

_____ (pareigos, vardas, pavardė, parašas)

_____ (pareigos, vardas, pavardė, parašas)

_____ (pareigos, vardas, pavardė, parašas)

_____ (pareigos, vardas, pavardė, parašas)

_____ (pareigos, vardas, pavardė, parašas)

KLAIPĖDOS BALTIJOS GIMNAZIJA

SMURTO IR/AR PATYČIŲ ATVEJŲ REGISTRACIJOS ŽURNALAS

Eil. Nr.	Data	Pranešusiojo vardas, pavardė, pareigos	Naudotos patyčių formos F, Ž, IN, S	Smurtą ir/ar patyčias patyrė (vardas, pavardė, klasė (jei suaugęs asmuo, nurodyti pareigas arba giminystės ryšį))	Smurtaujantis ir/ar besityčiojantis (vardas, pavardė, klasė (jei suaugęs asmuo, nurodyti pareigas arba giminystės ryšį))	Pastabos/taikyta intervencija

F – fizinės

Ž – žodinės

IN – internetinės arba elektroninės

S – socialinės

KLAIPĒDOS BALTIJOS GIMNAZIJA

PAGALBOS PLANAS

_____ (data)

Pagalbos planas, skirtas: _____

Laikotarpis, per kurį bus īgyvendintas planas: _____

Kiekvieno plano īgyvendinimo dalyvio īsipareigojimai:

Mokinio:

Tēvų (globējų, rūpintojū):

Klasēs vadovo:

Pagalbos teikimo specialistų:

Vaiko gerovēs komisijos:

Plano dalyviai

_____ (pareigos, vardas, pavardē, parašas)

_____ (pareigos, vardas, pavardē, parašas)

_____ (pareigos, vardas, pavardē, parašas)

_____ (pareigos, vardas, pavardē, parašas)

_____ (pareigos, vardas, pavardē, parašas)

GIMNAZIJOS DARBUOTOJO POKALBIO SU VAIKU, GALIMAI PATYRUSIU SMURTĄ ARTIMOJE APLINKOJE, YPATUMAI

Gimnazijos darbuotojas, įtaręs ar pastebėjęs galimo smurto prieš vaiką požymius vaiko kūne, elgesyje, emocijose ar vaiko atstovų pagal įstatymą bendravime su vaiku, turėtų susirūpinti ir pasidomėti, kas jam nutiko. Kalbėdamas su vaiku mokyklos darbuotojas turėtų atkreipti dėmesį į kai kurias pokalbio ypatybes:

- ✓ sudaryti kiek įmanoma saugesnes ir patogesnes pokalbiui sąlygas (pvz., vienam klasėje), kad vaiko nerimas sumažėtų;
- ✓ atsisėsti šalia vaiko arba jam patogiu atstumu viename akių lygyje (nerekomenduojama sėdėti už stalo vienas priešais kitą);
- ✓ klausti vaiko, kas jam nutiko, užduodant atvirus klausimus (pvz.: „Šiandien pastebėjau mėlynės ant tavo rankos riešo. Kas tau atsitiko?“ Neklausti: „Ar čia tam tikras asmuo tau mėlynės padarė?“);
- ✓ ramiai išklausyti vaiką, nepertraukinėti, leisti pasakyti, kiek vaikas nori / gali; neprarasti savitvardos: matydamas, kad suaugusysis, kuriam vaikas atsiskleidė, išsigando, supyko ar pasibaisėjo, gali išgąsdinti vaiką, jis gali daugiau nebeapasakoti arba atsiimti savo žodžius;
- ✓ tikėti vaiku: jei vaikas prabilo apie smurtą, jis parodė pasitikėjimą suaugusiuoju. Jei vaikas išgirs abejonę, ar jis sako tiesą, daugiau gali nieko nebesakyti, ir smurtas gali tęstis toliau;
- ✓ nuraminti vaiką, palaikyti jį: vaikui atskleisti smurtą, veikiausiai, reikėjo sukaupti daug drąsos. Svarbu jam perteikti žinią, kad jis gerai pasielgė kreipdamasis pagalbos (pvz., „gerai, kad tu man pasakei apie tai“, „man gaila, kad tau taip atsitiko“);
- ✓ nekaltinti, nesmerkti, nekritikuoti vaiko: svarbu yra vaikui perduoti vienareikšmišką žinią, kad jis nėra kaltas dėl patirto smurto, už tai yra atsakingas suaugęs žmogus, kuris elgėsi neleistinai;
- ✓ skatinti vaiką pasidalinti savo išgyvenimais, jausmais: tikėtina, kad vaikas patiria daug įvairių jausmų ir išgyvenimų: baimę būti kaltinamam, baimę dėl smurtautojo keršto, gėdą, kaltę ir kita, kurie jį slegia;
- ✓ klausiant, kalbant vartoti suprantamus vaikui žodžius, sąvokas, atitinkančias vaiko amžių, pažintinius gebėjimus ir supratimą, specialiuosiuos ugdymosi poreikius;
- ✓ suprasti, kad vaikas gali būti emociškai prisirišęs prie smurtavusio prieš jį asmens (pvz., jei vaiką seksualiai tvirkino tam tikras asmuo, vaikas gali išgyventi labai prieštarigus jausmus – meilę smurtautojui ir neapykantą jam už padarytą skriaudą), vengti jį kaltinančių, vertinančių ar nukreipiančių klausimų, teiginių;
- ✓ patvirtinti vaikui, kad jis gerai padarė pasisakęs apie patiriamą smurtą;
- ✓ pokalbio metu patikinti vaiką, kad smurtas prieš jį – ne jo kaltė, o smurtavusiojo atsakomybė;
- ✓ klausytis vaiko ir sąžiningai atsakyti į jam kylančius klausimus: vaiką gali kankinti nežinia dėl ateities, smurto atskleidimo pasekmių. Svarbu patikinti vaiką, kad bus stengiamasi užtikrinti jo saugumą, tačiau nežadėti to, ko nėra galimybės išpildyti (pvz., nereiktų vaikui sakyti „Tavo mama nenusimins“);
- ✓ paaiškinti vaikui (atsižvelgiant į vaiko amžių ir supratimą), kas vyks po to, kai jis pasisakė, kokių veiksmų ims mokyklos darbuotojas vaikui apsaugoti;
- ✓ būti prieinamam vaikui, nepalikti jo vieno su savo problema, mintis ir jausmais.

Rekomenduojama vaiko papasakotas smurtinės situacijos detales užrašyti kaip įmanoma tiksliau, cituojant vaiko kalbą: kada prasidėjo smurtas, kas tai darė, kas apie tai žino / žinojo, kam vaikas yra dar pasakojęs ar (ir) kodėl nepasakojo, kokie, vaiko supratimu, buvo smurtautojo motyvai, kaip vaikas jautėsi po smurtinio įvykio. Mokyklos darbuotojas turėtų įvertinti, kiek vaiko pasakojimas galimai realistiškas, ar vaiko nurodomos aplinkybės, faktai atitinka sužalojimų turinį, sunkumą (pvz., ant vaiko rankos matoma suaugusio asmens plaštakos dydžio mėlynė, o vaikas sako, kad jam per ranką sudavė penkiametis brolis). Svarstyti apie vaiko patiriamą smurtą galima, kai vaiko sužalojimai yra neįprasti, jo pasakojimas atrodo neįtikinamas. Svarbu prisiminti, kad smurtą patyrę vaikai dažnai neprisipažįsta, kas ir kaip prieš juos smurtavo, dėl įvairių priežasčių: galvoja (ar yra įtikinti), kad yra

patys kalti dėl tokio elgesio su jais; nori būti ištikimi savo smurtautojui; bijo smurto atskleidimo pasekmių ar pan.

Kalbantis su vaiku neleistina:

- ✓ žadėti tai, ko nebus galimybės ištesėti, pvz., „tau daugiau nieko blogo neatsitiks“;
- ✓ versti vaiką detaliai pasakoti apie patirtą smurtą. Svarbu leisti jam kalbėti tiek, kiek jam norisi;
- ✓ vertinti ir klausinėti vaiką apie jo jausmus smurtautojui;
- ✓ klausti vaiko, kodėl jis anksčiau nepasakė / nesipriešino smurtui; tai vaikui gali sustiprinti kaltės jausmą; jei yra žinoma, kas yra smurtautojas, leisti jam susitikti su vaiku; šiuos klausimus turi spręsti policija ir (ar) savivaldybės administracijos vaiko teisių apsaugos skyrius;
- ✓ leisti vaikui atsiskleisti prie kitų vaikų. Reikia saugoti ir gerbti jo privatumą, neatskleisti ir neaprašinėti informacijos su įvykius nenusijusiems asmenims.

SVARBU: Mokyklos darbuotojo įtarimai dėl vaiko galimai patiriamo smurto nėra įrodymai. Įrodymų rinkimas – teisėsaugos specialistų kompetencija.

Skubia vaiko apsauga būtina pasirūpinti, kai:

- ✓ kyla akivaizdus pavojus vaiko fizinei, psichinei sveikatai;
 - ✓ nėra maisto, vaikas badauja;
 - ✓ nesaugu dėl higienos stokos (pvz.: tikimybė infekcijoms, nes nėra geriamo vandens ir pan.);
 - ✓ dėl psichikos sveikatos sutrikimų paūmėjimų vaiko atstovai pagal įstatymą nėra pajėgūs pasirūpinti vaiko fiziniais, psichologiniais, socialiniais poreikiais;
 - ✓ yra tikimybė, kad vaiko atstovai pagal įstatymą, vartojantys psichoaktyvias medžiagas (alkoholį, narkotikus) ir apsvaigę nuo jų, artimiausiu metu nesiliaus to daryti.
-